

Monumentnummer*: 515551

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 04 september 2000
Kadaster deel/nr 82868/157

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Spijk Zevenaar Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Spijk

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Lobith en Spijk A 2101

Omschrijving**

Inleiding

HIJSKRAAN uit ca.1930-1940 met LAAD- en LOSKADE oorspronkelijk behorend bij de nu verdwenen N.V. Hollands-Duitse Steenfabrieken te Spijk' uit 1900. Naast dit complex lag oorspronkelijk nog het uit 1862 daterende complex van de steenfabriek Spijk'. De introductie van de ringoven rond 1860 leidde tot de ontwikkeling van het Gelders rivierengebied als de concentratie van de steenfabricage in Nederland. Met name tussen Tolkamer en Spijk bevond zich oorspronkelijk een grote concentratie van steenfabrieken. Hier bevonden zich vanuit Tolkamer gezien de steenfabriek Copera van de Fa. Daans, die van Fa. Terwindt & Arntz, de steenfabriek Vliegenwaard, de Steenfabriek Spijk en de Hollands Duitse steenfabriek. De beide laatste steenfabrieken zijn in 1995 als laatste gesloopt. Als herinnering staat tegenover de voormalige bouwplaats van de Hollands-Duitse steenfabriek deze hijskraan op een laad- en loskade uit de jaren dertig. Hiermee werden tot in de jaren zestig kolen voor de ovens gelost en schepen met bakstenen geladen. Inmiddels is er een nieuwe steenfabriek gebouwd nabij het terrein van de gesloopte steenfabrieken.

Omschrijving

De hijskraan is geplaatst op een door kolommen ondersteunde rail die tegen de dijk aan de rivierzijde is aangebouwd. De in een ijzeren vakwerkconstructie opgetrokken hijskraan bestaat uit een onderstel met wielen waarop een cabine is geplaatst waarop aan een zijde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een hijsarm aansluit. De oorspronkelijke machinerie ten behoeve van het hijsen is grotendeels ontmanteld.

Waardering

HIJSKRAAN met LAAD- en LOSKADE uit ca. 1930-1940.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de ligging aan de rivierzijde van de Spijksedijk alwaar de hijskraan met laad- en loskade in hoge mate het plaatselijke beeld bepaalt en waarvan de situering nauw verbonden is met de plaatselijke steenfabricage i.c. de 'Hollands-Duitsche' steenfabriek en de steenfabriek 'Spijk'.

- Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een hijskraan met laad- en loskade uit het interbellum en als zodanig van bijzondere betekenis als uitdrukking van een technische ontwikkeling. Het ensemble is tevens van belang als herinnering aan de opkomst van de steenindustrie in het algemeen en aan de nu verdwenen 'Hollands-Duitsche' steenfabriek en de steenfabriek 'Spijk' in het bijzonder. Deze steenfabrieken vormden ooit samen met diverse andere tussen Tolkamer en Spijk gelegen steenfabrieken een van de grootste baksteenindustrielandenschappen langs de Rijn. De hijskraan met laad- en loskade herinnert aan economische ontwikkeling van het gebied tussen de Rijn en de Oude Rijn in de tweede helft van de negentiende en de eerste helft van de twintigste eeuw. De hijskraan met laad- en loskade bezitten een zekere zeldzaamheidswaarde als een van de weinige bewaard gebleven voorbeelden van een dergelijke bij een steenfabriek behorend ensemble.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Hijskraan